

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

REKOMMENDATIONER

RÅDET

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 9 december 2013

om verkningfulla åtgärder för integrering av romer i medlemsstaterna

(2013/C 378/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR UTFÄRDAT DENNA
REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292 jämförd med artikel 19.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) I enlighet med artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*) är jämlikhet ett av de värden som unionen ska bygga på. I enlighet med artikel 3.3 andra stycket i *EU-fördraget* ska unionen bekämpa social utestängning och diskriminering samt främja skydd av barnets rättigheter.

(2) I enlighet med artikel 10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) ska unionen söka bekämpa all diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung vid utformningen och genomförandet av sin politik och verksamhet.

(3) Artikel 19.1 i *EUF-fördraget* ger rådet möjlighet att vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

(4) I artikel 21.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna anges att all diskriminering på

grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk eller tillhörighet till nationell minoritet ska vara förbjuden.

(5) I rådets direktiv 2000/43/EG⁽¹⁾ fastställs en ram för bekämpning av diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung i hela unionen i samband med anställning och yrkesutbildning, utbildning, socialt skydd (inklusive social trygghet samt hälso- och sjukvård), sociala förmåner samt tillgång till, och tillhandahållande av, varor och tjänster, inklusive bostäder.

(6) Termen *romer* används i denna rekommendation, liksom i andra politiska dokument från Europaparlamentet och rådet, som en sammanfattande term som också inbegriper folkgrupper med mer eller mindre liknande kulturella kännetecken, såsom sinter, resandefolket, kalé och gens du voyage, oavsett om de är bofasta eller inte.

(7) Många romer i unionen konfronteras fortfarande med svår fattigdom, social utestängning, diskriminering och hinder mot utövandet av deras grundläggande rättigheter, vilket gör dem sårbara för exploatering, till exempel genom människohandel. Därför bör mer verkningfulla åtgärder för social integrering, anpassade till deras situation och behov, beaktas.

(8) Situationen för romska barn i unionen är särskilt oroande, på grund av en rad faktorer som gör dem extra sårbara och utsatta, bland annat för dålig hälsa, undermåligt boende, otillräckligt näringsintag, utanförskap, diskriminering, rasism och våld. Romska barns sociala utestängning är ofta knutet till att de saknar födelseattester och identitetshandlingar, till ett lågt deltagande i såväl förskoleverksamhet och barnomsorg som högre utbildning samt till att en hög andel barn lämnar skolan i

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (EGT L 180, 19.7.2000, s. 22).

förtid. Segregationen är ett allvarligt hinder för de romska barnens tillgång till en högkvalitativ utbildning. Vissa romska barn faller också offer för människohandel och utnyttjande som arbetskraft.

- (9) Romer som är tredjelandsmedborgare och uppehåller sig lagligt i medlemsstaterna kan också hamna i en utsatt position när de har lika dåliga levnadsförhållanden som många romer som är unionsmedborgare och dessutom står inför liknande utmaningar som många migranter från länder utanför unionen.
- (10) I samband med rörlighet inom unionen är det nödvändigt att iakttäta rätten till fri rörlighet för unionsmedborgare och villkoren för att utöva den, bland annat innehav av tillräckliga tillgångar och en heltäckande sjukförsäkring, i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG⁽¹⁾, och samtidigt försöka förbättra romers levnadsförhållanden och eftersträva åtgärder som ska främja deras ekonomiska och sociala integrering i både ursprungs- och bosättningsmedlemsstater.
- (11) I Europaparlamentets resolutioner av den 9 september 2010 om romernas situation och fri rörlighet i Europeiska unionen och av den 9 mars 2011 om EU-strategin för integrering av romer uppmanade Europaparlamentet kommissionen och medlemsstaterna att utnyttja befintliga unionsstrategier och instrument för att säkra romerna socioekonomiska integrering.
- (12) I sitt meddelande av den 5 april 2011 om en EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020 uppmanade kommissionen medlemsstaterna att anpassa eller vidareutveckla en övergripande ansats och att ansluta sig till ett antal mål som gäller utbildning, sysselsättning, hälso- och sjukvård samt bostäder för att påskynda romernas integrering.
- (13) Den 19 maj 2011 antog rådet slutsatser med titeln *EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020*, där man gav uttryck för medlemsstaternas åtagande för att främja romers sociala och ekonomiska delaktighet.
- (14) Europeiska rådet efterlyste den 23–24 juni 2011 ett snabbt genomförande av rådets slutsatser av den 19 maj 2011, särskilt när det gäller att utarbeta, uppdatera eller utveckla medlemsstaternas nationella strategier för romers integrering eller för att i deras bredare politik för social delaktighet ta med integrerade politiska åtgärder för att förbättra romers situation.
- (15) I sitt meddelande av den 21 maj 2012 med titeln *Nationella strategier för integrering av romer: ett första steg i genomförandet av EU-ramen* redovisade kommissionen resultaten av den första bedömningen av alla nationella strategier för integrering av romer och integrerade politiska åtgärder, och medlemsstaterna uppmanades att överväga ett antal anpassningar för att komma vidare.
- (16) Kommissionen har förstärkt sin dialog med medlemsstaterna om integreringen av romer, särskilt genom att i oktober 2012 inrätta nätverket av nationella kontaktpunkter för integrering av romer, för att diskutera lösningar på de utmaningar som identifierats. I november och december 2012 diskuterade en grupp av nationella kontaktpunkter för integrering av romer vidare hur åtgärderna för integrering av romer i medlemsstaterna skulle kunna bli effektivare, och denna grupp avlade därefter rapport till nätverket av nationella kontaktpunkter för integrering av romer.
- (17) I sitt meddelande av den 26 juni 2013 med titeln *Framsteg i genomförandet av nationella strategier för integrering av romer* framhöll kommissionen behovet av ytterligare åtgärder för att säkra de nödvändiga förutsättningarna för ett lyckat genomförande av åtgärder för att snarast möjligt nå snabbare framsteg när det gäller integreringen av romer.
- (18) Kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* (nedan kallad *Europa 2020-strategin*) har stärkt kampen mot fattigdom och social utslagning genom att gemensamma europeiska mål fastställts när det gäller att minska antalet människor som riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning, minska skolavhoppen, höja skolutbildningsresultaten och öka sysselsättningen. Integrering av romer är en väsentlig del av unionens och dess medlemsstaters samstämda arbete i detta sammanhang. Den nuvarande styrningen av den europeiska planeringsterminen främjar genomförandet av de relevanta landsspecifika rekommendationerna, och rådets slutsatser av den 20 juni 2013, med titeln *Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning*, ger ytterligare vägledning när det gäller att säkerställa tillväxt för alla.
- (19) Mot bakgrund av ovanstående överväganden och de brister som konstaterats måste åtgärderna för integrering av romer bli bättre och övervakas. Detta bör göras med full respekt för subsidiaritetsprincipen och medlemsstaternas primära ansvar inom detta område, med beaktande av att insamling av uppgifter baserade på etniskt ursprung kan

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

vara en känslig fråga, samtidigt som det konstateras att medlemsstaterna bör välja sina egna övervakningsmetoder, inbegripet lämpliga metoder för all eventuell insamling av uppgifter och eventuella indikatorer.

- (20) Denna rekommendation syftar till att bygga vidare på de olika rekommendationer som tidigare fastställts i Europaparlamentets resolutioner, rådets slutsatser och kommissionens meddelanden om integrering av romer, i syfte att komplettera gällande unionslagstiftning mot diskriminering i syfte att bidra till bättre genomförande och tillämpning av denna lagstiftning.
- (21) Denna rekommendation omfattar inte skillnader i behandling på grundval av nationalitet och påverkar inte tillämpningen av bestämmelser och villkor med anknytning till tredjelandsmedborgares och statslösa rättsliga ställning inom medlemsstaters territorium enligt nationell rätt eller unionsrätt eller den rättsliga verkan av denna ställning.
- (22) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ uppmanas medlemsstaterna att, i förekommande fall, använda ett integrerat tillvägagångssätt för att hantera särskilda behov i områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller social utestängning, med särskilt beaktande av marginaliserade befolkningsgrupper. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013⁽²⁾ för programperioden 2014–2020 innehåller en investeringsprioritering inom Europeiska socialfonden som inriktad på socioekonomisk integration av marginaliserade grupper som t.ex. romer och som kompletterar de andra europeiska struktur- och investeringsfonderna⁽³⁾.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD KONSTATERAR FÖLJANDE:

SYFTE

Syftet med denna rekommendation är att ge medlemsstaterna vägledning för att öka verkan i deras åtgärder för integrering av

- ⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).
- ⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska socialfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1081/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 470).
- ⁽³⁾ De europeiska struktur- och investeringsfonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF), Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

romer och stärka genomförandet av deras nationella strategier för integrering av romer eller integrerade politiska åtgärder i deras bredare politik för social integrering med syftet att förbättra romernas situation och överbygga alla eventuella klyftor mellan romer och befolkningen i allmänhet.

Storleken på, och den sociala och ekonomiska situationen för, den romska befolkningsgruppen varierar avsevärt mellan olika medlemsstater. Därför bör nationella strategier för romers integrering anpassas efter de specifika förhållandena och behoven på plats, bl.a. genom att man antar eller fortsätter att bedriva politik som behandlar marginaliserade och missgynnade befolkningsgrupper som romer i ett större sammanhang.

Fokus i denna rekommendation ligger uttryckligen på åtgärder för att främja integrering av romer, men den syftar inte till att utestänga andra marginaliserade och missgynnade grupper. Integrationsåtgärder bör under jämförbara omständigheter grunda sig på samma principer.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA FÖLJANDE:

1. POLITISKA FRÅGOR

Verkningsfulla politiska åtgärder

- 1.1 Att, för att främja full jämlikhet för romer i praktiken, vidta verkningsfulla politiska åtgärder för att garantera likabehandling och respekt för deras grundläggande rättigheter, däribland lika tillgång till utbildning, sysselsättning, hälso- och sjukvård samt bostäder. Detta mål skulle kunna åstadkommas antingen genom konventionella åtgärder eller genom riktade åtgärder, inbegripet särskilda åtgärder för att förhindra att personer missgynnas eller för att kompensera för ett sådant missgynnande, eller genom en kombination av båda typerna, och med särskild uppmärksamhet ägnad åt jämställdhetsdimensionen.
- 1.2 Att vidta åtgärder som får baseras på socioekonomiska indikatorer, t.ex. hög långtidsarbetslöshet, utbildningsnivå och hälsoparametrar, eller som särskilt får inriktas på geografiska områden som är marginaliserade och/eller segregerade.

Tillträde till utbildning

- 1.3 Att vidta verkningsfulla åtgärder för att garantera likabehandling och fullt tillträde för romska pojkar och flickor till ordinarie utbildning av kvalitet och se till att alla romska elever slutför åtminstone obligatorisk utbildning⁽⁴⁾. Detta mål skulle kunna nås genom åtgärder som att

⁽⁴⁾ Ett barns rätt till utbildning fastställs i artikel 28 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

- a) undanröja all eventuell skolsegregation,
- b) sätta stopp för all eventuell olämplig placering av romska elever i särskolor,
- c) minska skolavhoppen⁽¹⁾ på alla utbildningsnivåer, även på högstadie- och gymnasienivå och på yrkesutbildningar,
- d) öka tillträdet till och kvaliteten på förskoleverksamhet och barnomsorg, bl.a. genom riktat stöd om så är nödvändigt,
- e) i nära samarbete med enskilda elevers familjer beakta elevernas behov och därefter svara på dessa behov,
- f) använda integrerande och personanpassade undervisnings- och inlärningsmetoder, bl.a. inlärningsstöd för elever som har svårigheter och åtgärder för att bekämpa analfabetism, och främja tillgängligheten till och utnyttjandet av fritidsaktiviteter,
- g) uppmuntra ett ökat föräldraengagemang och förbättra lärarutbildningen, i tillämpliga fall,
- h) uppmuntra romska elever att följa och slutföra såväl högstadie- och gymnasieutbildning som eftergymnasial utbildning,
- i) öka tillträdet till utbildning i ett senare skede av livet och vuxenutbildning samt att ge stöd till övergången mellan olika stadier och utbildningar och stöd till förvärvande av kompetens som är lämpad för arbetsmarknadens behov.

Tillträde till arbetsmarknaden

- 1.4 Att vidta verkningfulla åtgärder för att garantera likabehandling av romer vad gäller tillträde till arbetsmarknaden och arbetstillfällen. Detta mål skulle kunna nås genom åtgärder som att
- a) främja möjligheterna till en första arbetslivserfarenhet, yrkesutbildning, utbildning på arbetsplatsen, livslångt lärande och kompetensutveckling,
 - b) stödja egenföretagande och entreprenörskap,
 - c) erbjuda lika möjligheter till traditionell arbetsförmedling, tillsammans med tjänster för att stödja enskilda arbetssökande, med särskild inriktning på individ-

⁽¹⁾ Se rådets rekommendation av den 28 juni 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid (EUT C 191, 1.7.2011, s. 1). Ett av de överordnade målen i Europa 2020-strategin som Europeiska rådet har godkänt är att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid till mindre än 10 % och se till att minst 40 % av den yngre generationen har eftergymnasial utbildning eller motsvarande.

anpassad vägledning och individuell handlingsplanering och att, där så är lämpligt, främja sysselsättningsmöjligheter inom den offentliga förvaltningen,

- d) avlägsna hinder, bl.a. diskriminering, för (åter)inträde på arbetsmarknaden.

Tillgång till hälso- och sjukvård

- 1.5 Att vidta verkningfulla åtgärder för att garantera likabehandling av romer vad gäller tillgång till allmänt tillgänglig hälso- och sjukvård⁽²⁾ på grundval av allmänna behörighetskriterier. Detta mål skulle kunna nås genom åtgärder som att

- a) undanröja alla eventuella hinder för tillgång till det hälso- och sjukvårdssystem som är tillgängligt för befolkningen i allmänhet,
- b) förbättra tillgängligheten till läkarkontroller, mödravård före och efter förlossningen och familjeplanering samt sexuell och reproduktiv hälsovård som generellt tillhandahålls av nationella vårdinrättningar,
- c) främja tillgängligheten till kostnadsfria vaccinationsprogram som avser barn och vaccinationsprogram som framför allt avser de främsta riskgrupperna och/eller invånare i marginaliserade och/eller avlägsna områden,
- d) främja medvetenheten om vård- och hälsofrågor.

Tillgång till bostäder

- 1.6 Att vidta verkningfulla åtgärder för att garantera likabehandling av romer när det gäller tillgång till bostäder. Detta mål skulle kunna nås genom åtgärder som att

- a) undanröja varje form av geografisk segregering och främja en utveckling mot mindre segregering,
- b) främja icke-diskriminerande tillgång till offentligt subventionerade bostäder,
- c) tillhandahålla lägerplatser för kringresande romer i proportion till lokala behov,
- d) säkerställa tillgång till allmännyttiga tjänster (t.ex. vatten, el och gas) och bostadsinfrastruktur i överensstämmelse med nationella lagkrav.

⁽²⁾ Denna rekommendation påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG enligt vilka unionsmedborgare som rör sig inom unionen är skyldiga att "för egen och sina familjemedlemmars räkning" ha "tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen, samt" ha "en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten".

1.7 Att i relevanta fall se till att ansökningar från lokala myndigheter om stadsförnyelseprojekt innefattar integrerade bostadslösningar till förmån för marginaliserade befolkningsgrupper.

1.8 Att främja lokalt ledd utveckling och/eller integrerade territoriella investeringar med stöd av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

Finansiering

1.9 Att anslå adekvat finansiering till genomförande och övervakning av sina nationella och lokala strategier och handlingsplaner med utnyttjande av alla tillgängliga finansieringskällor (lokalt, nationellt, på unionsnivå och internationellt) för att nå målet om integrering av romer genom konventionella eller riktade åtgärder.

1.10 Främjande av social inkludering och bekämpning av fattigdom och diskriminering, bland annat socioekonomisk integration av marginaliserade grupper som t.ex. romer, bör underlättas genom att minst 20 % av de totala ESF-medlen i varje medlemsstat anslås för investeringar i människor i enlighet med artiklarna 3 och 4 i förordning (EU) nr 1304/2013.

1.11 Att, beroende på de romska befolkningsgruppernas storlek och sociala och ekonomiska situation, skillnaden mellan romska och icke-romska befolkningsgrupper och de utmaningar som för flera medlemsstater har fastställts inom ramen för Europeiska planeringsterminen, vidta lämpliga åtgärder för att ta med integrering av romer bland prioriteringarna i partnerskapsavtalen om utnyttjandet av de europeiska struktur- och investeringsfonderna ⁽¹⁾ för perioden 2014–2020.

1.12 Att med hjälp av tekniskt bistånd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna förbättra sin lednings-, övervaknings- och utvärderingskapacitet och att främja utnyttjandet av nationella medel och unionsmedel för att stödja uppbyggnaden av kapaciteten hos lokala myndigheter och organisationer i det civila samhället, så att de kan genomföra projekt på ett effektivt sätt.

1.13 Att inrikta offentliga anslag till genomförandet av nationella strategier för integrering av romer eller integrerade politiska åtgärder på de särskilda behoven hos romer eller på de geografiska områden som är hårdast drabbade av fattigdom och social utestängning samt ta hänsyn till jämställdhetsdimensionen.

2. ÖVERGRIPANDE POLITISKA ÅTGÄRDER

Bekämpning av diskriminering

2.1 Att fortsätta sina ansträngningar för att säkerställa en god tillämpning i praktiken av direktiv 2000/43/EG, i synnerhet genom att se till att deras nationella, regionala och lokala administrativa författningar inte är diskriminerande

och inte leder till en praxis som innebär segregering. Relevant rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna bör användas som en referens för förenligheten mellan å ena sidan bestämmelser och praxis och å andra sidan mänskliga rättigheter i detta sammanhang.

2.2 Att i tillämpliga fall både på regional och lokal nivå genomföra åtgärder mot segregering av romer. Politik och åtgärder för att bekämpa segregering bör åtföljas av lämpliga utbildnings- och informationsprogram, som innefattar utbildning och information om skydd av de mänskliga rättigheterna, riktade till lokala offentliga tjänstemän och företrädare för det civila samhället och till romerna själva.

2.3 Att se till att tvångsavhysningar sker i fullständig överensstämmelse med såväl unionslagstiftningen som andra internationella människorättsliga förpliktelser, t.ex. de som följer av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

2.4 Att vidta åtgärder för att bekämpa diskriminering av och avoghet mot romer, ibland kallat antiziganism, inom alla områden av samhället. Sådana åtgärder skulle kunna inbegripa att

a) öka såväl romska grupper som allmänhetens medvetenhet om fördelarna med integrering av romer,

b) öka allmänhetens medvetenhet om samhällets skiftande karaktär och göra den allmänna opinionen mer lyhörd för de integrationsproblem romer möter, bl.a. när så är lämpligt genom att ta upp de aspekterna i läroplaner och läromedel inom det offentliga utbildningsväsendet,

c) vidta verkningsfulla åtgärder för att motverka antiromsk retorik och hatpropaganda samt att gripa sig an rasistiskt, klichéartat eller på annat sätt stigmatiserande språkbruk eller annat beteende som skulle kunna utgöra anstiftan till diskriminering av romer.

Skydd av romska barn och kvinnor

2.5 Att bekämpa alla former av diskriminering, även flerfaldig diskriminering, som drabbar romska barn och kvinnor, att bekämpa våld, även våld i hemmet, mot kvinnor och flickor, människohandel, barnäktenskap och tvångsäktenskap samt tiggeri där barn medverkar, i synnerhet genom att se till att lagstiftning efterlevs. För detta ändamål bör medlemsstaterna se till att engagera alla berörda aktörer,

⁽¹⁾ Eruf kan utnyttjas för att stödja infrastrukturprojekt inom hälso- och sjukvårdssektorn, utbildningssektorn och inom sektorn för bostäder.

däribland offentliga myndigheter, det civila samhället och romska grupper. I detta sammanhang uppmuntras samarbete mellan medlemsstater i situationer med en gränsöverskridande dimension.

Fattigdomsminskning genom sociala investeringar

2.6 Att bekämpa den fattigdom och sociala utestängning som drabbar de missgynnade, bl.a. romer, genom satsningar på humankapital och politik för social sammanhållning. Detta mål skulle kunna nås genom åtgärder som att

- a) ge romerna stöd i alla skeden av livet, med början så tidigt som möjligt och med systematisk hantering av de risker de möter, bl.a. genom investeringar i högkvalitativ inkluderande forskoleverksamhet och barnomsorg, riktade ungdomsgarantiprogram, livslångt lärande och åtgärder för aktivt åldrande,
- b) bedriva en politik som ska aktivera människor och ge dem möjligheter genom stöd för (åter)inträde på arbetsmarknaden med hjälp av riktade eller konventionella stödordningar för sysselsättning och att främja en inkluderande arbetsmarknad genom att gripa sig an diskriminering på arbetsplatsen,
- c) göra sociala trygghetsförmåner och sociala tjänster som i överensstämmelse med nationell lagstiftning beviljas missgynnade personer, bl.a. romer, mer hållbara och lämpliga genom mer samordnade socialpolitiska strategier, enklare förfaranden och bekämpning av fusk och fel, säkerställa att människor tar del av system för socialt bistånd och erbjuda tillräckligt inkomststöd för dem som uppfyller kriterierna.

2.7 Att, beroende på hur stora deras romska befolkningsgrupper är och den sociala och ekonomiska situationen för dessa, överväga att göra integreringen av romer till en viktig fråga i de nationella reformprogrammen eller deras nationella sociala rapporter i anslutning till Europa 2020-strategin.

Egenmakt

2.8 Att stödja romers aktiva medborgarskap genom att främja deras sociala, ekonomiska, politiska och kulturella delaktighet i samhället, bl.a. på lokal nivå, eftersom aktivt engagemang och aktiv delaktighet från romerna själva, också genom deras företrädare och organisationer, är av avgörande vikt för att de ska få bättre levnadsförhållanden och för att deras sociala integrering ska främjas.

2.9 Att, när det är lämpligt med tanke på lokala strategier för integration, främja utbildning och anställning av kvalificerade medlare särskilt för romer och använda sig av medling som en av åtgärderna för att föröka råda bot

på de ojämlika förhållanden som romer möter vad gäller tillträde till kvalitetsutbildning och arbetsmarknaden samt tillgång till hälso- och sjukvård och bostäder.

2.10 Att genomföra informationsinsatser för att ytterligare öka romers medvetenhet om sina rättigheter (framför allt när det gäller diskriminering och möjligheterna att få upprättelse) och om sina skyldigheter som medborgare.

3. STRUKTURÅTGÄRDER

Lokala åtgärder

3.1 Att, med respekt för regionala och lokala myndigheters befogenheter, uppmuntra de myndigheterna att ta fram lokala handlingsplaner eller strategier eller lokala politiska åtgärder inom ramen för mer omfattande politik för social integrering som kan innefatta referensvärden, riktmärken och mätbara mål för integrering av romer samt lämplig finansiering.

3.2 Att engagera regionala och lokala myndigheter och det lokala civila samhället i utarbetandet, genomförandet och övervakningen av sina nationella strategier eller integrerade politiska åtgärder i bredare politik för social integrering. Berörda företrädare och intressenter bör medverka när det gäller partnerskapsavtal och operativa program som medfinansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Centrala och lokala myndigheter bör samarbeta vid genomförandet av de strategierna.

Att för detta ändamål stödja lokala offentliga myndigheter för att underlätta genomförandet av politikåtgärder på lokal nivå.

3.3 Att på lokal nivå verka för en helhetssyn på familjer med romsk bakgrund som står inför flera olika problem, t.ex. avbruten skolgång, skulder, fattigdom och dålig hälsa. För detta ändamål kan lokala myndigheters kapacitet stärkas, med respekt för ansvarsfördelningen inom de enskilda medlemsstaterna, så att de verkningsfullt kan samarbeta med inte bara de berörda familjerna utan också med till exempel skolor, ungdomsvårdsorganisationer, polis, folkhälsoorganisationer, sociala omsorgsorganisationer och bostadsbolag.

Övervakning och utvärdering av politiken

3.4 Att på lämpligt sätt i sin bredare politik för social integrering övervaka och utvärdera de nationella strategiernas eller de integrerade politiska åtgärdernas verkningsfullhet. Detta kan göras genom åtgärder som fastställande av referensvärden eller mätbara mål eller genom insamling av relevanta kvalitativa eller kvantitativa uppgifter om de sociala och ekonomiska effekterna av sådana strategier eller åtgärder, i överensstämmelse med tillämplig nationell rätt och unionsrätt, i synnerhet vad gäller skydd av personuppgifter.

3.5 Att utnyttja alla tillämpliga huvudindikatorer eller metoder för empirisk social forskning eller datainsamling för övervakning och utvärdering av framsteg på regelbunden basis, särskilt på lokal nivå. Detta bör möjliggöra ändamålsenlig rapportering om situationen för romer i medlemsstaterna med icke-obligatoriskt stöd av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.

Organ för främjande av likabehandling

3.6 Att stödja arbetet vid och den institutionella kapaciteten hos organ för främjande av likabehandling genom att ge dem tillräckliga resurser så att de den rättshjälp de erbjuder verkligen kan komma romer som drabbas av diskriminering till nytta.

3.7 Att främja regelbunden dialog mellan de nationella kontaktpunkterna för integrering av romer och nationella organ för främjande av likabehandling.

Nationella kontaktpunkter för integrering av romer

3.8 Att ge sina nationella kontaktpunkter för integrering av romer ett lämpligt mandat och resurser som är lämpliga för deras roll så att de effektivt kan samordna den sektorsöverskridande övervakningen av politik för integrering av romer så att den kan genomföras samtidigt som ansvarsfördelningen inom de enskilda medlemsstaterna respekteras.

3.9 Att inbegripa sina nationella kontaktpunkter för integrering av romer i beslutsprocesser i samband med utveckling, finansiering och genomförande av relevant politik. De nationella kontaktpunkterna för integrering av romer bör underlätta deltagande av och engagemang från det romska civila samhället vid genomförandet av nationella strategier för integrering av romer och lokala handlingsplaner.

Gränsöverskridande samarbete

3.10 Att uppmuntra utvecklingen av och aktivt deltagande i gränsöverskridande samarbete på nationell, regional eller lokal nivå, genom politiska initiativ, i synnerhet projekt och bilaterala eller multilaterala avtal, i syfte att

a) arbeta med samordning i frågor i anslutning till romers gränsöverskridande rörlighet inom unionen och att

b) stödja ömsesidigt lärande och spridning av god praxis, till exempel genom att myndigheter som förvaltar strukturfonder samarbetar för att utarbeta välfungerande metoder för integrering av romer.

3.11 Det gränsöverskridande samarbete som avses i punkt 4.10 bör komplettera de åtgärder som vidtas inom nationella strategier för integrering av romer och integrerade politiska åtgärder i bredare politik för social integrering och inom ramen för eventuella befintliga samarbetsavtal mellan medlemsstater, t.ex. Donaustrategin, och inom ramen för andra internationella organisationer som Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

4. RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING

4.1 Att underrätta kommissionen om alla eventuella åtgärder som vidtas i enlighet med denna rekommendation senast den 1 januari 2016.

4.2 Att därefter årligen, vid utgången av varje år, underrätta kommissionen om alla nya åtgärder, tillsammans med information om framsteg som gjorts med att genomföra deras nationella strategier för integrering av romer eller integrerade politiska åtgärder i bredare politik för social integrering.

HÄRIGENOM UPPMANAS KOMMISSIONEN

5.1 Att se till att de uppgifter som lämnas av medlemsstaterna kommer att utgöra ett underlag vid utarbetandet av dess årliga rapporter om genomförandet av nationella strategier för integrering av romer som läggs fram för Europaparlamentet och rådet samt bidra till den europeiska planeringsterminen i Europa 2020-strategin genom de landsspecifika rekommendationerna,

5.2 att med detta som grund följa situationen noggrant och senast 1 januari 2019 göra en bedömning av om denna rekommendation behöver ändras och uppdateras.

Utfärdad i Bryssel den 9 december 2013.

På rådets vägnar
A. PABEDINSKIENĚ
Ordförande